

СЕКЦІЯ 1. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ З УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ

Арчакова Олександра Вікторівна

доцент кафедри тактики

кандидат технічних наук, майор

Київський інститут Національної гвардії України

Самусенко Данило Юрійович

курсант 315 навчальної групи

факультету службово-бойової діяльності НГУ, старший солдат

Київський інститут Національної гвардії України

РОЗВИТОК В УКРАЇНІ СИСТЕМ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПОБУДОВАНИХ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО

Відповідно до класичного визначення війна – це «...організований конфлікт, який ведеться із застосуванням зброї та насильства, з використанням значних засобів, у якому беруть участь групи людей, що діють за планом...». Проте, коли мова йде про життя людей, війна вже не сприймається як цифри у звітах чи позначки на карті. У таких умовах вирішальним стає те, наскільки швидко командир здатен оцінити ситуацію і прийняти рішення. Кожна затримка в отриманні інформації може коштувати чогось життя та здоров'я.

Саме тому розвиток систем підтримки прийняття рішень в Україні сьогодні – це значно більше, ніж просто цифровізація. Фактично йдеться про створення таких інструментів, які дають змогу діяти швидше, точніше й ефективніше за противника, підвищуючи шанси на збереження життя військових і успішне виконання завдань.

Стандарти НАТО часто сприймаються як набір формальних технічних вимог. Проте за ними стоїть досвід країн НАТО та використання найкращих практик. Саме стандарти НАТО базуються на концепції Mission Command, тобто децентралізованого управління. У її основі лежить довіра: молодший командир на місці має право діяти самостійно, тому що саме він найкраще розуміє реальну обстановку. Реалізація концепції ґрунтується на таких принципах: створення злагоджених військових колективів із взаємною довірою; формулювання командиром чіткого наміру; дозвіл йти на прийнятний ризик. Концепція Mission Command підкреслює важливість того, що постановка завдання вказує які результати бойового завдання потрібно отримати, а не конкретизацію способів, якими це потрібно зробити. Використання концепції Mission command надає свободу дій командирам, зокрема тактичної та оперативно-тактичної ланки управління.

У цьому контексті системи підтримки прийняття рішень відіграють важливу, а подекуди, вирішальну роль. Вони не підміняють командира, а дають йому необхідну

впевненість і інформаційну основу для дій у межах загального задуму. Навіть у ситуаціях, коли зв'язок порушено, такі системи дозволяють підрозділам зберігати узгодженість дій і діяти як єдине ціле.

Важливість системи військового управління на теперішній час полягає в: оперативності та швидкості прийняття рішень, координації і взаємодії, використанні технологій та цифрових платформ, кібербезпеці, гнучкості й адаптивності, логістиці та усесторонньому забезпеченні військ. Створення сучасної системи підтримки прийняття рішень – це ключ до підвищення боєздатності армії, зниження втрат і досягнення стратегічних цілей.

Впровадження систем підтримки прийняття рішень за стандартами НАТО дає можливість Україні отримати технологічну перевагу, саме:

- завдяки єдиній символіці (APP-6) та протоколам (STANAG), командири різних підрозділів однаково розуміють обстановку, що мінімізує ризик фатальних помилок та «дружнього вогню»;
- стандарт STANAG 4559 дозволяє бачити спільну картину бою, збираючи дані з будь-яких сенсорів – від супутників до дронів – у реальному часі;
- в умовах постійних кібератак ворога, архітектура «нульової довіри» забезпечує стійкість системи прийняття рішень, не дозволяючи дезінформації вплинути на рішення командирів.

Потрібно наголосити, що Україна вже впроваджує такі системи, що дозволяє їй успішно керувати військовими операціями. На теперішній час підрозділи Сил безпеки і оборони України активно використовують такі системи: «Кропива», «ГІС Арта», «Віраж-Планшет», триває процес тестування систем «ОКР Дзвін-АС», «Славутич», «Базальт» та інших.

Яскравим прикладом використання новітніх технологій в поєднанні з бойових досвідом є українська система підтримки прийняття рішень DELTA або «інтелектуальний помічник прийняття рішень», який знімає з командира тягар рутинної обробки даних. Це не просто мапа – це екосистема, яка збирає розрізнені потоки даних з супутників, безпілотників, GPS-трекерів, радарів та через радіоперехоплення у єдину картину бою. З використанням такої системи підтримки прийняття рішень командир на полі бою отримує можливість зосередитися на головному – як виграти цей бій. Швидкість обміну даними у «два кліки» дозволяє нам думати швидше за ворога, досягаючи ефекту раптовості.

Процес використання DELTA побудований на принципах максимальної доступності та швидкості.

Система працює на будь-якому пристрої не залежно, ноутбук, планшет це чи смартфон. Авторизація для військових реалізована через процедуру підтвердження особи, що гарантує надійну ідентифікацію користувача.

Основний інтерфейс СППР DELTA – це інтерактивна мапа з великою кількістю шарів: від актуальних супутникових знімків до топографічних карт. Користувач може створювати власні шари або отримувати доступ до верифікованої інформації про ворога (червоні позначки) та власні сили (сині позначки).

Усі позначки на мапі відповідають стандарту НАТО APP-6(D). Це означає, що коли український офіцер ЗСУ або Національної гвардії України, Прикордонної служби, СБУ або інших складових Сил безпеки та оборони бачить символ на екрані, він інтерпретує його так само, як і офіцер будь-якої країни Альянсу, забезпечуючи «когнітивну сумісність».

Інформація передається за «два кліки». Автоматизація збору даних дозволяє командирі економити час на етапі планування, досягаючи ефекту раптовості. Це дає можливість командирі думати і діяти швидше за противника, випереджаючи його на критичних ділянках.

DELTA базується на хмарних технологіях, що робить систему стійкою до фізичного знищення серверів. Більше того, Україна фактично випереджає деякі стандарти НАТО, реалізуючи хмарні рішення для бойових завдань «тут і зараз».

На жаль, ми досі бачимо болючий розрив: поки технології летять у майбутнє, паперова карта все ще вважається «головнішим» документом, ніж цифровий планшет. На теперішній час дуже важливо, щоб наші цифрові системи стали не додатком, а основою управління.

Отже, розвиток українських систем підтримки прийняття рішень за стандартами НАТО – це не тільки отримання сертифікатів. Він вимагає комплексного підходу – поєднання реформ у нормативній базі, навчанні, технічному оснащенні та міжнародній кооперації.

Владика Олег Леонідович

курсант 314 навчальної групи курсу №3

факультету службово-бойової діяльності

Київського інституту Національної гвардії України

Павелко Владислав Вікторович

старший викладач кафедри тактики

факультету службово-бойової діяльності

Київського інституту Національної гвардії України

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОТИДІЇ ШТУРМОВИМ ГРУПАМ ПРОТИВНИКА В ОБОРОННОМУ БОЮ

Актуальність теми. Сучасний характер ведення бойових дій у російсько-українській війні характеризується переходом противника від масованого застосування батальйонно-тактичних груп до широкого використання штурмових груп (ШГ). Подібну тактику варто зауважити використовували підрозділи ПВК «Вагнер» та аналогічні формування військ РФ, що стало основним інструментом «прогризання» оборони. Тактика ШГ полягає в застосуванні невеликих загонів (10–25 осіб), часто без бронетехніки на початковому етапі, з опорою на приховане просування.

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СКЛADOVИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ**